

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมากระแสความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในสังคมโลก ส่งผลให้ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีเทคโนโลยีใหม่ๆเกิดขึ้นมากมาย เครื่องมือเครื่องใช้ทันสมัย การเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดน นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ หลังไหลเข้าสู่ครัวเรือนจนกลายเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 2) ดังนั้นการเตรียมคนให้พร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงจึงต้องอาศัยการจัดการศึกษา ที่มีความหลากหลาย และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ ความหลากหลายของระบบการจัดการและความหลากหลายในวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนแต่ละคน โดยยึดนักเรียนเป็นสำคัญ ขณะเดียวกัน การจัดการกระบวนการเรียนรู้ก็ต้องให้อยู่ในโลกของความจริง นักเรียนได้เรียนรู้ในสถานการณ์จริง ที่เชื่อมโยง ชับซ้อน และเคลื่อนไหวตลอดเวลาจึงจะรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคใหม่ นอกจากนี้นักเรียนควรได้รับการพัฒนาให้สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ประเวศ วะสี. 2542 : 9) ด้วยเหตุนี้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของบุคคล สังคมไทย ผู้เรียนมีศักยภาพในการแข่งขันและร่วมมือ อย่างสร้างสรรค์ในสังคมโลกเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 โดยมุ่งเน้นการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด และมีแนวคิดที่ “สมองมนุษย์ มีศักยภาพในการเรียนรู้สูงสุด” (ภัทรา สุวรรณบัตร. 2551 : 67) ถ้าร่วมกันพัฒนาศักยภาพสมอง สติปัญญา (Intelligence quotient) ของผู้เรียนให้ได้เรียนรู้อย่างเต็มประสิทธิภาพ รวมทั้งมีความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของตนเอง และการควบคุมอารมณ์ (Emotion quotient) โดยมีการรู้จักและรู้ทันอารมณ์ ความรู้สึกของตนเอง รู้จักรอคอย รู้จักเห็นอกเห็นใจบุคคลอื่น มีความไวต่อความรู้สึกของผู้อื่น รวมทั้ง รู้จักรักษาสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ซึ่งจะเป็นบุคคลที่มีทั้ง IQ และ EQ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์พร้อมเป็นคนดี คนเก่งที่มีความสุข (กรมวิชาการ. 2541 : 69)

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอีกประการหนึ่ง คือ การมุ่งให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และรักการค้นคว้า ซึ่งถือได้ว่าเป็นคุณลักษณะที่มีความสำคัญยิ่งในการเรียนรู้ของบุคคล แต่การที่จะพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะดังกล่าว จนเกิดเป็นนิสัยประจำตนได้นั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องผ่านกระบวนการฝึกฝน และนำไปปฏิบัติ

จนรู้แจ้งเห็นจริง เกิดความชำนาญและทักษะที่จะสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคมประเทศชาติ (ประณม จันทิม. 2546 : 66)

ภาษาไทยจึงเป็นสาระหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคคล ที่จัดอยู่ในกลุ่มทักษะนักเรียนจะต้องได้รับความรู้ด้านหลักภาษาไทยและฝึกฝนการใช้ภาษาไทยอย่างต่อเนื่อง โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้เกิดความเจริญงอกงามทางด้านภาษา ด้วยกลวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีประสบการณ์ในหลาย ๆ ด้าน (สุริพร เอี่ยมประโคน. 2551 : 1) และด้วยเหตุที่ภาษาไทยเป็นพื้นฐานชีวิตที่สำคัญของเด็กไทยและคนไทยทั้งชาติ ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาไทยให้ได้ผลดีนั้น ผู้เรียนจะต้องมีความเข้าใจในเนื้อหาเป็นอย่างดี มีความชื่นชมในความงามของภาษาไทยและมีทักษะสัมพันธ์ทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน รวมถึงกระบวนการคิดควบคู่กันไปด้วย

การเขียนจัดเป็นทักษะที่สำคัญ เนื่องจากการเขียนเป็นการสื่อความคิดของมนุษย์จากผู้ส่งถ่ายทอดไปยังผู้รับเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสื่อสาร การถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาษาเขียนได้อย่างสร้างสรรค์เป็นสิ่งพัฒนาได้โดยครูต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เขียนอย่างอิสระหรือให้อิสระภาพในการแสดงความคิดเห็น ครูทุกคนสามารถที่จะกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ด้วยการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกทางด้านพฤติกรรมและแสดงความคิดเห็นโดยเสรี จุดหมายปลายทางที่จะช่วยให้นักเรียนได้เขียนอย่างอิสระคือเรื่องที่เขียนต้องเหมาะสมกับวัยของเด็ก (สุทธิลักษณ์ อ่วมสถิตย์. 2549 : 1-2) โดยเฉพาะความคิดสร้างสรรค์นั้นถือว่าเป็นสิ่งสำคัญเป็นเครื่องมือช่วยในการคิดสิ่งใหม่ ๆ ดังความคิดของทอร์แรนซ์ (Torrance. 1964 : 3) ที่กล่าวว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นลักษณะการทำงานของสมองอย่างเป็นขั้นตอนสามารถคิดแก้ปัญหาได้และยังเป็นกระบวนการของความรู้สึกรู้สึกไวต่อปัญหา หรือสิ่งที่บกพร่องขาดหายไปแล้วจึงรวบรวมความคิดมาตั้งเป็นสมมติฐาน มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานนั้นและหาแนวทางในการคิดพร้อมสร้างแนวทางใหม่ ส่วนกิลฟอร์ด (Guilford. 1959 : 3) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์ เป็นความคิดอ่อนกนัย คือเป็นความคิดหลายทิศทาง หลายแง่ หลายมุม คิดได้กว้างไกล นำไปสู่การคิดและประดิษฐ์สิ่งใหม่ ซึ่งลักษณะความคิดสร้างสรรค์ประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม (Originality) ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) และความคิดละเอียดลออ (Elaboration) จะเห็นได้ว่า ในการฝึกเขียนนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกฝนทักษะการคิดควบคู่กันไปด้วย โดยเฉพาะความคิดสร้างสรรค์ (อภิรักษ์ สิริรัตนจิตต์. 2549 : 3) ซึ่งความคิดสร้างสรรค์สามารถที่จะส่งเสริมให้พัฒนาขึ้นได้ ถ้าได้รับการเอาใจใส่ตั้งแต่ในวัยเด็ก โดยเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในช่วงอายุ 10-11 ปี วัยนี้เป็นช่วงวัยเด็กตอนปลายที่กำลังจะก้าวเข้าสู่วัยรุ่น อยากรู้อยากลอง มีจินตนาการ มีความคิดริเริ่ม สามารถแสดงความคิดสร้างสรรค์ โดยสื่อความคิดออกมาเป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ดี และจากผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เรื่อง สิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้สร้างสมองเด็กให้ฉลาดได้

อย่างไร ได้ชี้แนะให้เห็นว่าสิ่งแวดล้อม วิธีการเลี้ยงดู และการให้การศึกษาที่เหมาะสม มีส่วนเสริมสร้างศักยภาพสมองของเด็ก สามารถเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและการทำงานของสมองเด็กเปลี่ยนแปลงวิธีคิดแก้ปัญหา คิดวิเคราะห์ สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการพัฒนาอารมณ์ได้(ภัทรา สุวรรณบัตร. 2551 : 67-68)

การพัฒนาอารมณ์ ปัจจุบันมีการตื่นตัว และให้ความสำคัญในเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ หรือเชาวน์อารมณ์ (Emotion Quotient : EQ) กันอย่างมาก จากการศึกษาถึงความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ ที่นิยามไว้โดยนักการศึกษา และนักจิตวิทยาหลายท่านทำให้ สามารถสรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะตระหนักรู้ความคิดความรู้สึกและอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น สามารถควบคุมอารมณ์และแรงกระตุ้นภายใน ตลอดจนสามารถระออยการตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสมถูกต้องกาลเทศะ สามารถให้กำลังใจตนเองในการเผชิญข้อขัดแย้งต่างๆ ได้อย่างไม่คับข้องใจ รู้จักจัดความเครียดที่จะขัดขวางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อันมีค่าของตน สามารถชี้นำความคิด และการกระทำของตนในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งในฐานะผู้นำหรือผู้ตามได้อย่างมีความสุข จนประสบความสำเร็จในการเรียน(Study success) ความสำเร็จในอาชีพ (Career success) ตลอดจนประสบความสำเร็จในชีวิต (Life success) (ทศพร ประเสริฐสุข. 2542ก : 68)

ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ครูผู้สอนยังคงเน้นและยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง เน้นความจำ ยึดความถูกต้องของรูปแบบการเขียนและกฎเกณฑ์ทางภาษามากกว่าเน้นความคิดสร้างสรรค์ ขาดการกระตุ้น จูงใจ พัฒนา และส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกว่า เป็นเรื่องยากที่จะเขียน เกิดความลำบากใจในการเขียน ขาดความคิดริเริ่ม ไม่สนุกและไม่ชอบการเขียน ดังนั้นในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ครูจึงมีหน้าที่หาเทคนิค วิธีการในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึกนึกคิดจินตนาการและอารมณ์ แล้วสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ นอกจากนี้การจัดสภาพแวดล้อมหรือการสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่ก่อให้เกิดความคิดในการเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้การสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ประสบผลสำเร็จโดยคำนึงถึงองค์ประกอบ 3 ประการ คือ บรรยากาศทางด้านกายภาพ บรรยากาศด้านสมอง และบรรยากาศด้านอารมณ์ (นิตยา กันทะเสน. 2548 : 2) การทำงานของสมองที่เกี่ยวกับอารมณ์ จะมีความสัมพันธ์กับความคิด ความจำและการเรียนรู้ของเรา และยังคงคำนึงว่าการทำให้ความจำและการเรียนรู้ที่ดีควรใช้สมองทั้งซีกซ้ายซึ่งเป็นเรื่องของการคิดอย่างมีเหตุผล และสมองซีกขวาเป็นเรื่องของความคิดสร้างสรรค์ จะได้ผลดีกว่าการใช้สมองข้างใดข้างหนึ่งเพียงด้านเดียว สอดคล้องกับ Ned Herrmann ได้เสนอแนวคิด “The Whole Brain Model” ขึ้นมา ซึ่งมีความโดดเด่น

ของสมองมนุษย์แต่ละคนว่ามีแนวโน้มที่จะเอียงไปด้าน Cerebral (สมองส่วนความคิด ความเข้าใจ) หรือโน้มเอียงไปทางด้านของ Limbic (อารมณ์ ญาณหยั่งรู้ทันทีทันใด) นำไปสู่ความเชื่อของมนุษย์ว่าแต่ละคน จะมีด้านใดด้านหนึ่งที่เด่นกว่าด้านอื่น สรุปได้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์เป็นผลมาจากการทำงานของ Amygdala ซึ่งเป็นศูนย์กลางอารมณ์ที่อยู่ในสมองส่วนที่เรียกว่า Limbic System ถือได้ว่าเป็นที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์โดยเฉพาะ (ซีกขวา) สมองส่วนนี้จะมีการเชื่อมต่อกับ Neocortex ซึ่งเป็นสมองที่พบเฉพาะในสัตว์ชั้นสูงเท่านั้น โดยสมองส่วนนี้ทำหน้าที่ในการคิด การรับรู้ การเรียนรู้ การวางแผนและจดจำ (ซีกซ้าย) ดังนั้นในการพัฒนาให้บุคคลมีความสุข ความสำเร็จในชีวิต จำเป็นต้องพัฒนาสมองสองส่วนไปพร้อมๆ กัน อย่างสมดุล (สุภารัตน์ ท้าวบุญชู. 2546 : 72-73) และความสำเร็จของนักเรียนจะเกิดขึ้นเมื่อการเรียนรู้ทางอารมณ์เกิดขึ้นสูงสุด เพราะอารมณ์เป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดการเรียนรู้ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขก็สามารถเชื่อมโยงไปสู่การแยกแยะต่อยอดความรู้ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 1-2) สอดคล้องกับ กรมสุขภาพจิต ที่ระบุไว้ว่า ชาวน์ปัญญาที่ดีไม่สามารถบ่งชี้ความสำเร็จในการทำงานได้เสมอไป หากไม่มีความฉลาดทางอารมณ์เป็นส่วนประกอบ ดังนั้นผู้ที่ต้องการประสบความสำเร็จในการทำงานจึงจำเป็นต้องฉลาดรู้ทั้งเรื่องการทำงาน และคนทำงาน ตลอดจนมีการเรียนรู้ เข้าใจ สามารถควบคุมอารมณ์ความรู้สึกได้ (กรมสุขภาพจิต. 2548 : 15-26)

ความสำคัญและปัญหาดังกล่าว การจัดการเรียนรู้ที่จะให้นักเรียนได้พัฒนาทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม หรืออีกนัยหนึ่งคือ ผู้เรียนได้พัฒนาความฉลาดทางปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ไปพร้อม ๆ กัน โดยผ่านการเรียนรู้ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยได้ศึกษา การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของแม็กคาร์ธี (4 MAT) และการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของฟูเนอร์ ช่วยฝึกให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอย่างเป็นระบบ กระตุ้นหัวใจให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมซึ่งเป็นเครื่องมือให้นักเรียนแสดงความคิดออกมาโดยผ่านการเขียน

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของแม็กคาร์ธี (4MAT) เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสนใจเพราะสามารถนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย ยืดหยุ่นและเป็นระบบเพื่อตอบสนองความแตกต่างในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน เน้นพัฒนาสมองซีกซ้าย และซีกขวาของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง กระบวนการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการหารูปแบบการเรียนรู้ที่เป็นของตนเอง ได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ ถ่ายทอดความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีโอกาสในการตัดสินใจร่วมกันในการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และถ่ายทอดออกมาเป็นงานเขียน ดังที่ สุวิทย์ มูลคำและอรทัย มูลคำ (2547 : 154) กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบ 4MAT เป็นการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงรูปแบบการเรียนรู้ของกลุ่มนักเรียน 4 คุณลักษณะกับพัฒนาการสมองซีกซ้ายและซีกขวาอย่างสมดุล เพื่อให้ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและความต้องการของ

ตนเองอย่างเหมาะสม และสามารถพัฒนาตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมหมาย ปะบุตร (2546 : 91) ที่ได้ศึกษาความสามารถทางการเขียน และความสนใจในการเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 4 MAT กับที่เรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวการสอนของกรมวิชาการ มีความสามารถทางการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ มีความสนใจในการเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลงานวิจัยของสำราญ บุญธรรม (2550 : 91) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) และการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์และความคิดสร้างสรรค์ แตกต่างกัน โดยการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคิดสร้างสรรค์ และความสามารถในการเขียนสร้างสรรค์ สูงกว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) นอกจากนี้ มอร์ริส และแม็คคาร์ธี (Morris & McCarthy, 1990 : 3) ได้เสนอว่าการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของแม็คคาร์ธี (4 MAT) จะมีประสิทธิภาพมากขึ้น เมื่อผู้สอนสร้างสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ช่วยให้ให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการเรียน มีลักษณะจูงใจ สอนทักษะและความคิดรวบยอดพร้อม ๆ กับให้เห็นประโยชน์โดยตรงต่อนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความสุขกับการค้นพบตนเอง กระตือรือร้นในการเรียน โดยใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สมองทั้งซีกซ้ายและซีกขวา ให้เกียรติและชื่นชมความสามารถที่หลากหลายของนักเรียน

สำหรับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของฟูเนอร์ เป็นการจัดการเรียนรู้การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดออกมาอย่างเต็มที่ และได้ผลการเขียนที่มีประสิทธิภาพ ดังที่ สุทธิลักษณ์ อ่วมสถิตย์ (2549 : 21) กล่าวไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของฟูเนอร์เป็นการจัดกิจกรรมการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีแนวทางและลำดับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบจากง่ายไปสู่ยาก เพื่อฝึกให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดของตนเองออกมาอย่างอิสระโดยนำแนวคิดของฟูเนอร์ มาใช้พัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ได้เสนอลำดับ ขั้นตอน ในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ไว้ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นจูงใจ ขั้นแลกเปลี่ยนความคิดจากเรื่องที่สนใจ แลกเปลี่ยนความคิดจากเรื่องที่เขียน และขั้นติดตามผลกิจกรรม สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุวรรณ โสตราช (2542 : 46) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สอนเขียนตามแนวของ Furner กับ การสอนเขียนปกติผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปว่า นักเรียนที่ได้รับ

การสอนเขียนตามแนวของ Furner มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนวิชาภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนเขียนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะเห็นได้ว่า ขั้นตอนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของฟูเนอร์นั้น เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดอเนกนัยของนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมหรือจัดสถานการณ์ที่จูงใจและกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ภายใต้บรรยากาศที่ ผ่อนคลาย เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น เน้นการทำงานที่ก่อให้เกิดกระบวนการคิดอย่างหลากหลาย สามารถผลิตงานเขียนใหม่ๆ ออกมาได้อย่างสร้างสรรค์และทำงานอย่างมีความสุข

จากแนวคิดและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของแม็คคาร์ธี (4 MAT) เป็นรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ของผู้เรียนได้ดี เพราะขั้นตอนการจัดกิจกรรมสามารถส่งเสริมกระบวนการคิดในการเขียนของผู้เรียนให้พัฒนาสมองสองซีกให้สมดุลอย่างเป็นระบบ พัฒนาศักยภาพให้เจริญเติบโตเต็มขีดความสามารถเพื่อเป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข ในส่วนของการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของฟูเนอร์ เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วยความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่น และความคิดที่เป็นของตนเองโดยเฉพาะหรือความคิดริเริ่ม ซึ่ง ฮารี รังสินันท์ (2528 : 29) กล่าวว่า เด็กที่มีความคิดริเริ่มสูงจะมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองมีอารมณ์ขัน ช่างสังเกต ชอบทดลอง และไม่คล้อยตามความคิดของผู้อื่นง่ายๆ เป็นบุคคลที่มีเอกลักษณ์ของตัวเอง มีความเชื่อมั่น กล้าคิด กล้าแสดงออก และมีสุขภาพจิตดี พร้อมทั้งจะเผชิญหรือเสี่ยงกับสถานการณ์ต่างๆ ด้วยความมั่นใจ

จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของแม็คคาร์ธี (4 MAT) และการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของฟูเนอร์จะเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยกระตุ้นแรงจูงใจให้ผู้เรียน อยากเรียน อยากเขียน อยากทำกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ เป็นการเสริมรากฐานการเรียนรู้ทางภาษาให้ดีขึ้น และพัฒนาความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นความฉลาดทางปัญญา พร้อมกับพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนให้ดีขึ้นด้วย ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของสภาพการจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันที่ค่านึงว่าผู้เรียนต้องเป็นคนดี มีคุณธรรม ปัญญาและมีความสุขในการเรียนรู้ จึงมีความสนใจศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของแม็คคาร์ธี (4 MAT) กับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของฟูเนอร์ ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังไม่พบว่า มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยเปรียบเทียบระหว่างการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของแม็คคาร์ธี (4 MAT) กับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของฟูเนอร์ ทำให้ไม่พบว่ามีคำตอบของคำถามการวิจัยที่ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของ

เมื่อกครีธี (4 MAT) กับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของฟูเนอร์ แตกต่างกันหรือไม่ ผู้วิจัยจึงศึกษาค้นคว้าเพื่อหาคำตอบดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และใช้ความรู้ที่เกิดขึ้นไปเป็นพื้นฐานที่ดีในการเรียนรู้ในระดับสูงและประสบผลสำเร็จในการเรียนเป็นคนดี คนเก่ง ที่มีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของเมื่อกครีธี (4 MAT) กับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของฟูเนอร์
2. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของเมื่อกครีธี (4 MAT) กับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของฟูเนอร์

ความสำคัญของการวิจัย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางในการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับระดับความสามารถทางการเรียนของนักเรียน และพัฒนาการจัดการเรียนรู้การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพสังคมในยุคปัจจุบันและปรับปรุงการเรียนการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้มีประสิทธิภาพเหมาะสม เพื่อพัฒนาการทำงานของสมองของนักเรียนให้สมดุล ทั้งซีกซ้ายและซีกขวา ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ซึ่งเป็นความฉลาดทางปัญญา พร้อมทั้งทำให้ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนสูงขึ้น โดยการนำการจัดการเรียนรู้ ตามแนวคิดของเมื่อกครีธี (4 MAT) และการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของฟูเนอร์ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อวงการศึกษาคต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนพระยาสิงห์อำนวยการบวรหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งกีดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 4 โรงเรียน มี 5 ห้องเรียน รวมนักเรียน 101 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหงสประภาสประสิทธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 44 คน ซึ่งเป็นห้องเรียนที่จัดตามสภาพจริง (Intact group) โดยการสุ่มอย่างง่ายเป็นห้อง จับฉลากเป็นกลุ่มทดลอง 1 ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหงสประภาสประสิทธิ์ จำนวน 22 คน ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของแม็คคาร์ธี (4 MAT) กลุ่มทดลอง 2 ได้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนหงสประภาสประสิทธิ์ จำนวน 22 คน ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของฟูเนอร์

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปร 2 ประเภท คือ

1. ตัวแปรต้น คือ วิธีการจัดการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธี ได้แก่
  - 1.1 การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของแม็คคาร์ธี (4MAT)
  - 1.2 การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของฟูเนอร์
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
  - 2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์
  - 2.2 ความฉลาดทางอารมณ์

ขอบข่ายเนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง เป็นเนื้อหาที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาและการเขียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การเขียนคำ
2. การเขียนประโยค
3. การเขียนข้อความ
4. การเขียนเรื่อง

ระยะเวลาทดลอง

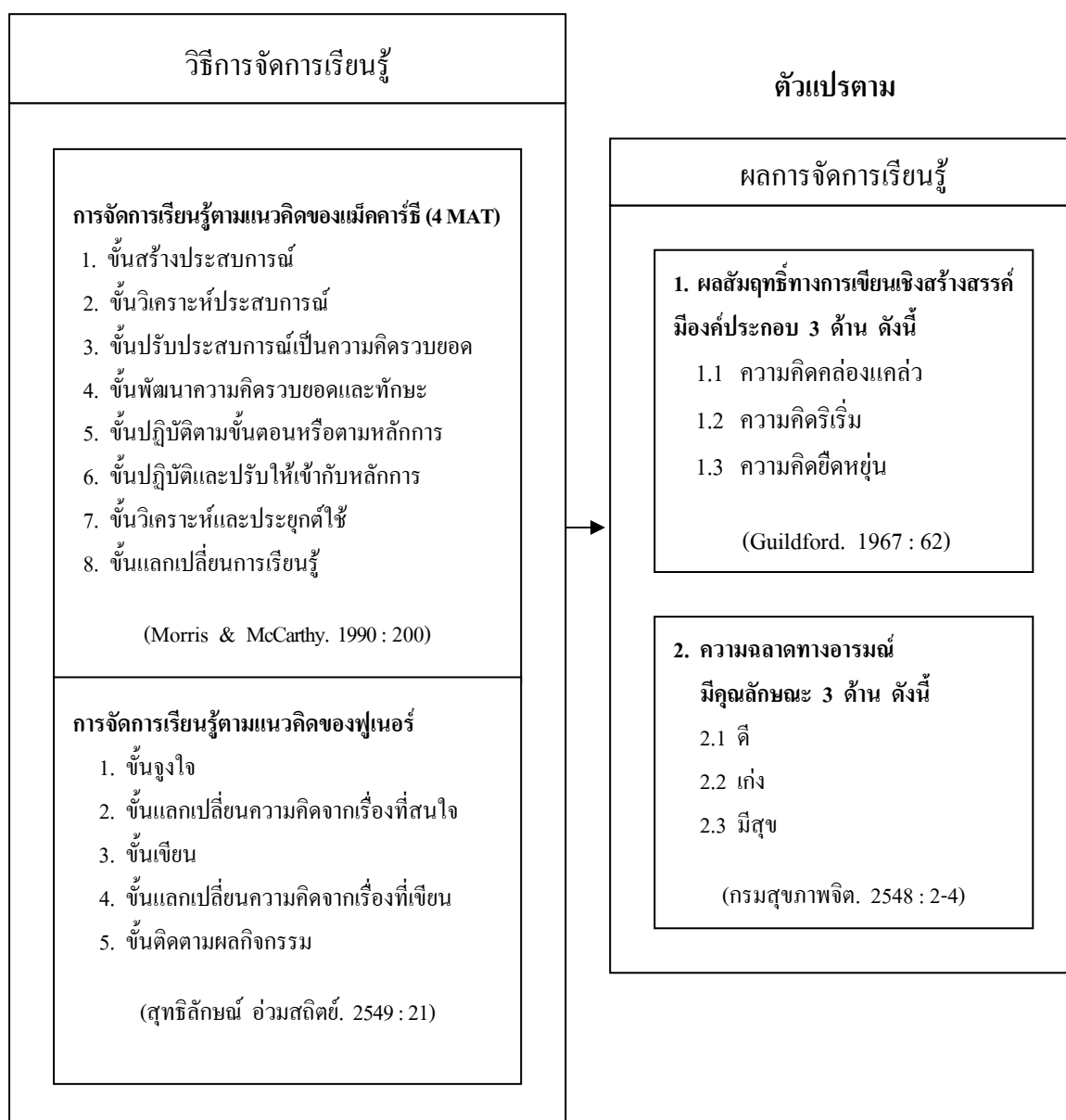
ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ทั้งกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของแม็คคาร์ธี (4MAT) และกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของฟูเนอร์ ใช้เวลาจัดการเรียนรู้ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งทดลองเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์และความฉลาดทางอารมณ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของแม็คคาร์ธี (4 MAT) กับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของฟูเนอร์ โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรต้น

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยหมายถึง คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้องค์ประกอบความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด (Guilford, 1967: 62) ประกอบด้วย ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่มและความคิดละเอียดลออ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาองค์ประกอบความคิดสร้างสรรค์ 3 ด้าน ดังนี้

1.1 ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency) หมายถึง ปริมาณความคิดของบุคคลในการคิดหาคำตอบได้อย่างรวดเร็ว คล่องแคล่ว และมีปริมาณมากในเวลาจำกัด

1.2 ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ความสามารถในการหาคำตอบได้หลายประเภท หลายทิศทาง ใช้วิธีการหลายๆ อย่างที่แตกต่างกัน มาจัดเป็นความคิดให้มีหลายทิศหลายทาง แตกต่างกันไป

1.3 ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ความคิดแปลกใหม่ แตกต่างจากบุคคลอื่น เป็นความคิดที่คนอื่นคิดไม่ถึง แนวคิดแปลกใหม่ที่กล้าคิดให้แตกต่างจากความคิดเดิมหรือความคิดเก่า

2. ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง คะแนนความสามารถทางอารมณ์ของผู้เรียนใน การตระหนักรู้ถึงความรู้สึก ความคิด และภาวะอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น รู้จักควบคุมโดยการบริหารจัดการ กับอารมณ์ของตนเอง เพื่อให้แสดงพฤติกรรมอย่างเหมาะสมและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ตลอดจนสร้างแรงจูงใจให้ตนเองไปสู่เป้าหมาย ซึ่งวัดได้จากแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

2.2 ด้านเก่ง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจ แก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

2.3 ด้านสุข หมายถึง ความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างราบรื่น มีความภูมิใจในตนเอง พอใจในชีวิตและมีความสุขสงบทางใจ

3. การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของแม็กคาร์ธี (4 MAT) หมายถึง การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่คำนึงถึงรูปแบบการเรียนรู้ของกลุ่มผู้เรียน 4 แบบ กับการพัฒนาสมองซีกซ้ายและซีกขวา อย่างสมดุล ได้แก่ ผู้เรียนแบบที่ 1 (Why) มีการจินตนาการเป็นหลัก ผู้เรียนแบบที่ 2 (What) มีการเรียนรู้ด้วยการวิเคราะห์และการเก็บรายละเอียดเป็นหลัก ผู้เรียนแบบที่ 3 (How) มีการเรียนรู้ด้วยสามัญสำนึกหรือประสาทสัมผัส ผู้เรียนแบบที่ 4 (It) มีการเรียนรู้ด้วยการรับรู้จากประสบการณ์รูปธรรมไปสู่การลงมือปฏิบัติ

โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 8 ขั้น มอร์ริส และแม็คคาร์ธี (Morris & McCarthy. 1990 : 200) ดังนี้

- ขั้นที่ 1 สร้างประสบการณ์
- ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ประสบการณ์
- ขั้นที่ 3 ปรับประสบการณ์เป็นความคิดรวบยอด
- ขั้นที่ 4 พัฒนาความคิดรวบยอดและทักษะ
- ขั้นที่ 5 ปฏิบัติตามขั้นตอนหรือตามหลักการ
- ขั้นที่ 6 ปฏิบัติและปรับให้เข้ากับหลักการ
- ขั้นที่ 7 วิเคราะห์และประยุกต์ใช้
- ขั้นที่ 8 แลกเปลี่ยนการเรียนรู้

4. การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของฟูเนอร์ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีลำดับขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบจากง่ายไปสู่ยาก เพื่อฝึกให้นักเรียนได้มีโอกาสแสดงความคิดของตนเองออกมาอย่างอิสระ โดยใช้แนวการฝึกเขียนเชิงสร้างสรรค์ของสุทธิลักษณ์ อ่วมสถิตย์ (2549 : 21) ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ขั้นจูงใจ
- ขั้นที่ 2 ขั้นแลกเปลี่ยนความคิดจากเรื่องที่สนใจ
- ขั้นที่ 3 ขั้นเขียน
- ขั้นที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนความคิดจากเรื่องที่เขียน
- ขั้นที่ 5 ขั้นติดตามผลกิจกรรม

5. แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง แบบประเมินที่ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต (2548 : 39-42)

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของแม็คคาร์ธี (4MAT) กับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของฟูเนอร์แตกต่างกัน
2. ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของแม็คคาร์ธี (4 MAT) กับกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของฟูเนอร์ แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครูผู้สอนภาษาไทยในระดับชั้นประถมศึกษา ได้แผนการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์ และแนวทางที่จะนำไปปรับปรุง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้การเขียนเชิงสร้างสรรค์
2. นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะการคิด และการเขียนเชิงสร้างสรรค์
3. ได้แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการใช้สื่อการเรียนรู้ไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ